

ПРЕМІА
ФАБРИЧНІ РОЗГОВОРИ ПРО ЕКОНОМІЮ.
Лекція VII.
ПЛАТНЯ.

Робітники пробують поділити своє життя в ріжний спосіб. В V-й лекції ми обговорювали низькі ціни і їх вплив на життєві обставини робітничої класи. Ми зрозуміли, що разом з обнижуванням ціни на життєві потреби, обнижувалися і ціни на товари. Це стало причиною перебігу робітників за працюю і їхню платню.

Працююдавець не в змозі обнижити платню після своєї волі, так само як капіталіст не може підняти сводно ціни на товари. Щоби обнижити або підняти ціни, на се мусть сприяти обставини. Армія безробітних обнижує платню (ціну, робочої сили) коли зменшаєся кошт удержання. В останніх двох лекціях ми говорили більше про ціни, а мало що про платню або інакше про ціну на робочу силу. Робоча сила є так само товаром, як печ, одіж, мука, м'ясо і другі речі. Вартість і ціна робочої сили є означена так само як ціна і вартість інших товарів.

Робітники завідали пруть до того, щоби дістати висшу платню, або ліпшу ціну за свою робочу силу. Для кожного дуже легко зрозуміти, що робітник який працює в копальні золота і дістає підвищену платню з \$4 на \$5 денно, лішає для власителя копальні менше надвартості, бо він (робітник) дістає більше свого продукту. А стремління і цілюю соціаліста є стати ся власителем такої копальні.

Безкритичні економісти говорили нераз дуже багато, що підвищення платні не принесе користі робітничій класі. Вони твердили, що капіталісти сейчас піднісли би ціну на життєві потреби до тої степені, що робітники нічого не скористали би для себе.

Карло Маркс говорить одначе слідує: "Як підвищення платні могла би вплинути на ціну товарів? Одиноко в такім відношенні як попит і подача впливають на ціну товарів. Беручи загально, робітничі класи видає і мусть видати цілий свій дохід на життєві потреби. Загальна підвищення платні побишує запотребоване на життєві потреби, а що слідує за сим піднісати (часово) їх ціни.

Ті капіталісти, котрі продукують життєві потреби, через підвищені платні були би надгороджені підвищеною ціною на своїх товарах".

Звернім увагу, що Маркс говорить, що через якийсь час ціни життєвих потреб з причини більшого запотребовання поживи, одіж і ліпших мешкань правдоподібно пішли би в гору. "Як становиско зняли би ті капіталісти, котрі не продукують життєвих потреб? Платня робітників збільшала би ся, одначе ціна їх товарів остала би ся та сама, бо запотребоване на ці товари не збільшило ся. Супроти того процент зисків зменшити ся.

Як будуть результати тої ріжниці в проценті зисків для зложеного капіталу в ріжні галузі промислу? Капітал і праця будуть перенесені від менше корисних до більше корисних галузей; а такий процес змін буде тривати так довго, аж подача в одній галузі піднесе ся пропорціонально до зменшеного запотребовання".

Коли вже така зміна доконає ся, загальний процент зисків в ріжних галузях промислу знова зрівнає ся. І як ціла історія почала ся початково з причини зміни в відношенні запотребовання до подачі ріжних товарів, то коли причина буде усунена, результати щезнуть і ціни повернуть до давнього рівня і рівноваги.

"Лише загальний опад в проценті зисків спричинює загальне підвищення платні (після тимчасового замішання на ринку ціни), не осталяючи постійної зміни в цінах товарів".

Візьмім конкретний (наочний) факт. В копальні золота робітники здобули підвищену платню з \$4-ох на \$5 денно. Чозвік, що мав одинок реставрацію в тій місцевості, думав, що він може підняти ціну харчу з \$5 на \$6 тижднево. Робітники платили таку ціну через один або два тиждні, але третого тиждня появилася ще одна нова реставрація; її отворив чоловік, що чув про "добробут" того місця. Почала ся конкуренція і ціна харчу впала до давнього рівня.

Маркс говорить, що коли робітники дістануть підвищену платню, то видать гроші на ліпшу поживу, мешканє і одіж. За сими товарами зростає попит. Більше капіталістів починають вкладати гроші в продукцію поживи, будову домі і вироб одіж. Конкуренція між капіталістами обнижує ціни тих товарів понизжає даної ціни, аж вони спотворюють, що можуть мати більше зиску в інших галузях промислу. Тоді ціни товарів вертають до нормального рівня.

В інших місцях Маркс говорить: "Загальне підвищення платні спричинило би загальне обниження в проценті зисків, але говорючи загально, не буде мати впливу на ціни товарів".

ПІТАННЯ:

Если видобуваючи золото дістаємо \$4 денно, а застрайкуванши здобуємо підвищену на \$5 денно, то чи бос буде мати яку саму надвартість як і перед страйком?

На що звичайно видать робітники свої гроші? Чи на марини або люксуси?

Если робітники здобули би \$5 підвищені тижднево, то чи зняли би ці гроші на автомобілі, подорожі до Європи і т. п., на ліпшу одіж, поживу і мешканє?

Що діє ся тоді, коли є наглий зріст запотребовання на товари? Чи ціна тих товарів піднісать ся, чи впадає (тимчасово)? Если капіталіст, що продукує товар, на котрий є нагли запотребованє, може дістати за него висшу ціну, то чи не заохотить других капіталістів до того самого поля продукції в надії, що вони здобудуть більше зисків?

Що стає ся з цінами, если кількох капіталістів борять ся в певній галузі продукції, де ціни є досить високі? Чи ціни піднісать ся, чи впадають?

Чи капіталісти продукують дальше той товар, на котрім ціна впадає так низько, що не можна вже мати пересічного проценту зисків?

А коли вони переходять в иншу сферу продукції, то чи ціни на тім товарі вертають до нормального стану?

Для чого капіталіст не може підняти ціни після своєї власної волі? Припустім, що багатий фермер має много м'яса. Правительство Злучених Держав висилає військо на мексиканську границю. А що коні є мало, то фермер продає свої коні по неімовірній ціні. Є много погологос коней. Що думают робити всі другі фермери, коли чують про дорожнечу коней? Чи пічнуть купувати копалині вугля?

Навіть коли війна була би аж за кілька літ, то чи ціна на коні буде така висока, як на початку війни? Для чого ні? (Лекція IX в слід. числі).

ГАНЕБНИЙ АКТ ЗРАДИ І ЗАПРОДАНА ГАЛИЧАН ДЕНТКІНОВИ.

Камінецька "Україна" з 10. листопада подає ось який текст "договору" команди галицької армії з представниками Денкіна:

24-го жовтня ст. ст. 1919 р. Зеліз. Станція Зятківці.

Предсідатель Комісії — полковник Ген. Штабу Дубяго. Члени: Полковники Генерального Штабу Самборський і Коновалов.

Повновласники Начальної Команди Галицької Армії: Отаман Генерального Штабу Альфонс Ерле, Майор Омелян Лисняк і Сотник Левицький.

Після перевірки повноважень вияснює ся:

1) Повновласть представників добровольчої армії установленна на основі личного приказу Команданта військ Новоросійської Области ген-чет. Шілінга.

2) Повновласть представників галицької армії видана Начальним Командантом Галицької Армії ген-майор. Тарнавським з дня 5 листопада н. ст. 1919 р. № 6897.

Постановляють ся:

1) Галицька армія переходить в повний свій склад і заплітними уладженнями, складами і залізничним майном на сторону російської добровольчої армії і піддає ся в повне розпорядженє Головного Команданта збройних сил Півдня Росії, під сю пору Команданта військ Новоросійської Области.

2) Галицька армія підчас перебування під щойно означеною Командою не буде направлена до боротьби проти нашої армії, а до хвилі одержання особіх поручень, відводить ся її у запліт (поза тили армії).

3) Галицьке Правительство хвилево з огляду на-брак території застановляє свою діяльність і переходить під покров російської добровольчої Команди. До часу визначення місця його осідку, переселяється галицьке правительство до Одеси, куди негайно виїздить.

4) При Вищих Штабах Галицьких військ будуть придільні представники російської добровольчої Команди в цілі вишикаючих питань оперативного, адміністративного і господарського характеру.

Вищий Галицький Штаб висилає до Штабу Новоросійських військ для звязку своїх офіцерів в числі, яке визначить Командуючий Новоросійськими військами.

5) Сей протокол входить в жите в дні його підпису. Від сього дня Галицька Армія вповное всі розпорядки Добро-вольчої Команди.

6) Галицька Армія починає 25-го жовтня (ст. ст.) с. р. з'осереджувати ся в районі Погребини — Липовець.

7) Питання, підняті Галицькими представниками, доторкаючи внутрішнього життя Галицької Армії і права зносин Галицького Правительства з законорядними державами, о-стають ся невіршеними до часу одержання виясненя від генерала Денкіна. Для сеї цілі Галицька делегація виділивші одного представника для вручення сього протоколу Головному Галицькій Команді, других двох представників висилає в Одесу в Штаб військ Новоросійської Области.

8) Для полекші взаїмних зносин, обовязують ся обі сторони вже зараз перевести спільну телеграфну звязь апаратами Морзе, при чім звязь до місцевости Липівці устанавлюють добровільно, а далі до Винниці Галичане.

Слідують підписи: Предсідатель Об'єднаної Комісії: Полковник Генерального Штабу Дубяго.

Члени: Полковник Ген. Штабу Коновалов, Полк. Ген. Штабу Самборський, Майор Ген. Штабу А. Ерле, Майор О. Лисняк, Сотник Осип Левицький.

Уповновласнений Головного командуючим збройними силами Півдня Росії генералом Денкіним отсей протокол по-тверджують.

Станція Зятківці, 24-го жовтня (ст. ст.) 1919 р. Командуючий військами Новоросійської Области: ген-четар Шілінг.

ПОЛЯКИ ЗАНЯЛИ КАМІНЕЦЬ ПОДІЛЬСЬКИЙ НА ПРОСЬБУ ПЕТЛЮРИ.

Львівський "Вперед" з 22 листопада м. р. містить в "Урядових звідомленнях" сліду-ючий "Комунікат польського генерального штабу":

"З дня 19 листопада. Галицький фронт: Щоби за-порядки в Камінець, який за-лишили війська Петлюри та його уряд головно (польська) управа зарядила на проханє отамана Петлюри заняти Камі-нець, що й виконав 16 листо-пада о 1 год. по полудні відділ висланий самоходами, за якими надійшли піхотинці. В місті зараз (тепер) панує спокій.

Галер, полк."

Газета "Шлях", що вихо-дить в Німеччині і котру "ви-дає українська (Петлюрова) військова місія", як-се подає сама ся газета, з дня 29 листо-пада м. р. в "Воєннім поло-женні на Вкраїні" пише дослі-вно слідує:

"Правда тільки, що Україн-ський опорожене Камінець, який 16 листопада на про-ханє отамана Петлюри обсади-ли польські війська, щоби не допустити до розрухів та не-ладу."

Віденський "Український Прапор" з 26 листопада в "О-станніх подіях на Україні" в новинці "Заняття Камінця польськими військами" подає сліду-юче:

"Польський комунікат з 20 с. м. (листопа.) доносить: Що-би завести лад та на просьбу отамана Петлюри, який еваку-ував Камінець, зарядила нача-льна польська команда заняти Камінець. Польські війська у-війшли в місто 16 листопада о 1 год. по полудні."

Такі вісті про заняття поль-ськими військами Камінця По-дільського на просьбу Петлю-ри принесли три українські газети прихильні Петлюрі. Чи може се все бути видум-кою? Очевидно, що ні. Ко-лиж воно так, що Поляки за-няли Камінець на просьбу Пе-тлюри, то стає тепер питанє, хто такий Петлюра, яка його політика і кому він служив?

До того самого польського правительства, котре мучить не винно тисячі українських плі-нників по ріжних таборах, ко-тре знушає ся над українсь-ким населенням в скіданій Га-личині, котре пісало вже сот-ки укр. селян, робітників і ін-телігенції на другий світ, до того правительства звертає ся Петлюра з просьбою заняти його "столицю" Камінець По-дільський, щоби завести там лад, що й те "услужливе" прав-ительство зробило. До се-го факту не потрібно вже ні-чого більше додавати.

Цікає тут й те, що мав робити в Камінець нелад, розру-хи, чи й проливати кров, що Петлюра звернув ся аж до По-ляків о здавненє того всего? Прецінь Камінець находив ся в руках Петлюри! Розрухів та неладу, а то й пролития крові не могли допустити ся Дені-кінівші ані большевики... Хто-ж се такий був? Чи не були се самі Петлюрові жовіри, остан-ці Петлюрової армії? Остан-ці з двох: або се були ті Пе-тлюрові погромники Жидів, про котрих була вістка в аме-риканських газетах, або вла-сті Петлюрові жовіри й се-сяні та робітники збунтували ся проти "правительства" Пе-тлюри. В кожнім випадку се були "свої", се були Петлю-рові люди, котрі робили нелад, розрухи чи й проливати кров, бо кому другому в "столиці" Петлюри не було місця.

В ІТАЛІЙСЬКИМ ПАРЛЯМЕНТІ.

РИМ, 15 грудня. — Прем'єр міністрів Нітті заявив в мину-лу п'ятницю в парламенті, що італійське правительство не о-добрило змішання ся у внутрі-шні справи Росії. Офіційна заява стояла на нолі іта-лійського міністерського кабін-ету наступила за горячою промовою капітана Джіулетті, секретаря Федерації Моряків і соціалістичного посла Цікоті.

Капітан Джіулетті, се той самий завдяки діяльності ко-трое італійський корабель "Персія" з амуніцією для Кол-чака мусів був повернути до Італії.

Після промови капітана Джі-улетті, прем'єр Нітті сказав: "Ви, соціалісти, маєте свій погляд на Росію, а ми инший. Але я хочу заперити вас, що ми не маємо найбур'янішати ся у внутрішні справи Росії."

Синьор Джіулетті сказав, що моряки повернули корабель "Персія" до Фюме через те, що находяча ся на нм амуні-ція була призначена для Кол-чака. Се неправда. Прав-ительство в той час випроуда-ло лишній воєнний мате-ріал...

"Ви би випроудали лучше генералів", роздав ся голоє зі сторони соціалістичних послів.

"Ми будемо продовжати продаж воєнного матеріалу в Європі і инших краях, — зая-вив дальше прем'єр Нітті, — так як при теперішній фінан-совій положенні ми потребує-мо кредиту заграницю для отримання звітам; необхідних продуктів. Я зарядив, щоби нічого не продавати краєви, котрий буде користуватися ору-жем проти соціалістичної Росії. Если хто небудь покаже мені, що мій розпорядження не були виповнені, я строго по-караю винуватців."

Соціалістичний посол Ціко-ті в своїй промові домагав ся, щоби італійське правительство не брало участі в політиці союзників відносно Росії. Між иншим він сказав:

"Відносини між Росією і І-талією завідали були добрі. Тому Італія не має причини прилучувати ся до тросту ан-гло-франко-американських ка-піталістів, котрі поставили со-бі за ціль здавити соціалістич-ну Росію. Англія і Америка до-бивають ся конісией для ек-сплуатації багатств Росії і не чурають ся навіть піддержку зі сторони Японії. Франція стремить до того, щоби діста-ти ті 18,000,000,000 франків, котрі вона позичила царсько-му правительству. Вона по-могла одному з династії Го-генцоллернів заняти румун-ський трон, а тепер старість ся повернути династію Габс-бургів в Австрії і Романових в Росії."

Цікоті закінчив свою промо-ву побажанням, щоби прав-ительство цілковито змінило свою політику, аби передупе-редити виникненє нової вій-ни.

Соціалістичні послы повста-ли зі своїх місць і оплескува-ли промову Цікотіго та кри-чали: "Рабіники! Розбийни-ки!"

Посол Цікоті прочитав по-тім ноту комісара для загра-ничних справ соціалістичної Росії, Григорія Чічерина, до італій-ського правительства. В сій ноті Чічерін представив стрем-ління соціалістичної Росії, заявив, що між Росією і Італією не було ніколи конфліктів і що соціалістична Росія добиває ся за-ведення приятельських зносин з Італією.

Цікоті при сім заявив, що барон Соїно, будучи в той час італійським міністром за-граничних справ, навіть не від-повів Чічерінові на його ноту.

Зі сторони соціалістичних послів роздав ся голос: "Сої-но був німим!"

Ірландські революціонери прилучи-ли ся до британської робітничої партії.

ЛОНДОН, 15 грудня. — Об'єднана Ірландська Ліга Великобританії ви-дала маніфест, в котрім заявляє, що Ліга прилучує ся до англійської Ро-бітничої Партії в цілі використання всіх гласів в оборону незалежності Ірландії.

401 Selkirk Ave., Phone St. John 1772 Winnipeg, Man.
ОФІС І МЕДИЧНА ЛАБОРАТОРІЯ
під управою добре знаного загального
Д-РА КАЛІЧМАНА
котрий доповняє своє знанє в славних клініках в Нью Йорку, спеціально на хороби венеричі, мо-чово-полової і сирні, а тепер повернув назад до Вінніпегу.
З собою привіз випробовані машини до лічення сир-них хороб, принцип і викидів по личі і тілі, випаданє волосся і т. д.
Ліченє сирніса послідною методою "салварсен", ко-тра лічить скоро і успішно. Всім ліченє відбу-вають ся головню під його особистим догля-дом. Лічить всякого рода застарілі хо-роби, слабості жіночі і диточі.
Пишіть по медицині і лікарську пораду на нову адресу:
Dr. G. KALICHMAN
401 Selkirk Ave. Winnipeg, Man.
Тел.: Ст. Джан 1772, Тел. рез.: Ст. Джан 242
УВАЖАЙТЕ ДОБРЕ НА НОВУ АДРЕСУ!

ВСТ КНИЖКИ
які лише є в Канаді і За. Державах можна дістати в на-шій книгарні.
Пишіть також по наш новий ЗАГАЛЬНИЙ КАТА-ЛЬОГ книжок, грамофонів і т. н.
Висилка замовлених товарів точна і негайна.
Отсе кілька книжок найновішого накладу:
Історія боротьби віри з наукою \$1.50
Борні за правду50
Робінзон Крузо 1.00
3 філософії політики65
Соняшний промінь80
Цар Голод35
Буквар з рахунками35
Замовлення шліть на адресу:
СКЛАД КНИЗОК
568 SELKIRK AVE., — — — WINNIPEG, MAN.

ФОНД ВИДАВАННЯ "УКР. РОБІТНИЧИХ ВІСТЕЙ"
ДВА РАЗИ В ТИЖДЕНЬ.

Всім жертводавцям складаю сер-печну подяку і желаю всім робіт-никам успіху в їх борбі за кращу будучність.

Г. Ф. Станіський.

Еспанол, Онт.

Дорогі Товариші!
Читаючи нашу дорогу часопись "Укр. Робітничі Вісті" бачимо, що робітники в кожній місцевості ста-рають ся помічати свої часописи не лише морально, але і матеріально. Всюди збирають жерти на підмогу своєї пресі. Не бажачи оста-тись позаду других свідомих то-варішів, ми взяли ся також до пра-ці, щоби помічати наші газети по-ширени поміж працюючих то робіт-ничо-класовою свідомістю, якої нам так дуже потрібно. Сім разом посла-ємо \$9 передплати і \$10 пресового фонду і заявляємо, що на далі бу-демо старати ся помагати їм, бо ся часопись є нашою, боронити наших робітничих інтересів і знаку доро-гу якою нам треба йти, щоби добу-ти краще жите не лиш для певного гуртка, певної групи, але для цілої робітничої класи.

Слідуючі товариші зложили свої жерти на пресовий фонд:

Дмитро Юрчук \$2.00
А. Войцеховський 2.00
А. Клим 2.00
М. Бабій 1.00
І. Шинярук 1.00
Н. Гітчук 1.00
В. Войцеховський 1.00

Разом \$10.00
Всім жертводавцям складаємо щиро-го подяку.

Д. Юрчук
А. Войцеховський.

Taber, Alta.

Остим повідомляємо Вас, що нам з великою трудностю удало ся зі-брати кілька передплат. Я не думаю, що тим нашим старанним робіт-никам, що вже попукали куферочки до старого краю, але тим молодим, що тут лишают ся, таки треба ди-уватись. Вони замість дати про се-бе, про своє освідомленє, про ро-бітничу справу, дбають про яко-го рода дурниці, які не приносять їм користі, а тільки шкоду. Нам не треба дивити ся на тих старе-них людей, що то тиснуть всі свої центи з недовіди, що як вернуть до краю то будуть лани купувати. Ні, ми дивим ся на тих, що не хочуть лаяти, а кажуть, що їм як людям пра-ці, дбають ся ті лани без ніяких відпочинків.

Сім разом послаємо Вам \$13 пе-редплати, а \$3 пресового фонду. Жертували товариші:

І. К. Лупул \$2.00
Іван Бойда 1.00
Остаето ся з товаришисми при-нито.

І. К. Лупул,
Д. Кийван.

CARLES OSSO
ПЛАЧ І ІНСТРУКТОР
RITCHARD AVE.,
Winnipeg, Man.

КРАЮ.

Галичини, Польщі
як не мешкає
або і більше як
дабли.

ЯК НАЙКОРШЕ,
аєні.

LTD,
WINNIPEG, MAN.